

Pekka Ervastian I esitelmä
kesäkursseilla Jyväskylässä vuonna 1929

MITÄ ON RUUSU-RISTI?

Mitä on Ruusu-Risti? Ruusu-Risti on totuudenetsijäin seura ja sentähden kaikki ymmärrämme, että tuommoinen kysymys mitä on Ruusu-Risti sisältää kysymyksen siitä totuudesta, jota Ruusu-Risti niin sanoaksemme edustaa tai kannattaa, siitä totuudesta, jota se on etsinyt ja jonka se mahdollisesti on löytänyt. Koska tuommoiseen kysymykseen taas, mikä on totuus tai mitä on oikea ja todellinen elämänymmärrys, mikä on Ruusu-Ristin elämänymmärrys ja Ruusu-Ristin elämänymmärrys ja Ruusu-Ristin totuus, koska semmoiseen kysymykseen voi vastata kahdella tavalla, joko persoonattomasti, teoreettisesti kuvaamalla parhaimman taitonsa mukaan totuutta ei elämänymmärrystä, joka Ruusu-Ristillä on, taikka sitten persoonallisesti kuvaamalla jonkun totuudenetsijän etsintää ja hänen löytöjään, niin valitsemme nyt teidän luvallanne jälkimäisen tavan, enemmän persoonallisen ja mielestäni elävemmän tavan esittää Ruusu-Ristin etsimää ja löytämää totuutta eli elämän ymmärrystä. Silloin vältämme ainakin liiallista teoriaa, teoretisoimista ja kerromme aivan semmoisista asioita, joidenka läpi totuudenetsijä on kulkenut. Kerromme hänen löydöistään. Ja että se totuudenetsijä sattuu olemaan se, joka tässä puhuu on luonnollista koska puhuja aina voi parhaiten ja seikkaperäisemmin ja totuudenmukaisemmin kertoa omista kokemuksistaan ja vaihteistaan etsijänä.

Tahdon aluksi parilla sanalla kuvata tapausta, joka sattui minulle pienenä poikana, kymmenen vuoden vanhana poikana ja jommoinen tapaus luulen, että on sattunut monenkin

elämässä. Ehkä semmoinen tapaus olisi voinut jäädä ilman vaikutusta, mutta se jätti minuun kokolailla, jollen sanoisi syvän, ainakin painavan ja kestäväen vaikutuksen, niin sitä asiaa aina silloin tällöin jälkeinpäin muistelin ja mietin. Olin, kuten sanottu, kymmenen tai kymmenennellä ikävuodellani, kun muuan toveri, joka oli neljä vuotta vanhempi ja joka jo oli siinä siis lapsuus- eli nuorukaisiässä, että hänessä uskonnollinen tunne alkoi jonkunverran herätä, eräänä päivänä, luultavasti sunnuntaina, sanoi minulle: ”Lähdeppä kanssani kokouksen.” Minä vähän ihmettelin, mutta en pannut vastaan, vaan sanoin: ”Mennään vaan.” Niin me olimme läsnä kokouksessa, joka pidettiin Helsingissä Allianssi-talolla. Siinä oli paljon väkeä ja siellä esiintyi herra, ehkä useampiakin puhujia, en muista varmaan, mutta lopulla esiintyi eräs herra, joka epäilemättä puhui sängen kauniisti ja vaikuttavasti, mutta minä olin liian pieni osatakseni kiinnittää erikoista huomiota hänen sanoihinsa ja niiden sisältöön. Se mikä tästä koko tapahtumasta jäi mieleeni oli seuraava kohta: Kun puhuja eli saarnaaja oli lopettanut keskustelunsa tapahtui jonkunlainen uusi vaihe ohjelmassa. Ihmiset alkoivat tunnustaa jotain ja tulivat ylös lavalle toinen toisensa perästä. Sitten tämä puhuja, saarnaaja lähti kiertämään salia. Hän oli laiha, pitkäkö mies, kokolailla ystävällisen näköiset silmät ja hän tuli sitten myös meidän luoksemme, tuon toverini ja minun luokseni. Hän katsoo minuun pitkään ja sanoo: ”Tahtooko tämäkin pieni poika tulla Jeesuksen luo?” Silloin minä aivan tärähdin sisässäni, en tiedä miksikä, mutta kun katselin tuota miestä, niin hän teki minuun, lapseen, kummallisen vaikutuksen. Hän teki sen vaikutuksen, että koko tämä uskonto, koko tämä hartaus, koko tämä rukoileminen oli jotakin tympäisevää, jotakin äitelää, tekisi mieleni sanoa. Minä voin ikäänkuin pahoin, jos niin saisin sanoa, kun katselin ja ajattelin koko tätä menoa ja nuo hänen sanansa — (kaikki tapahtui ruotsinkielellä) etkö sinä tahdo tulla Jeesuksen luo — vaikuttivat minuun, en osaa löytää nyt muuta sanaa, äitelästi. Ne vaikuttivat minuun niin ällöttävästi, jollain tavalla, että minä sanoin vähän tuijotettuani häneen: ”En.” —

”Eikö?” — Hän hämmästyi puolestaan oikein kovasti. — ”Etkö sinä tahdo tulla Jeesuksen luo?” ”En.” — Minä olin niin pelästynyt ja minä tunsin sisässäni, että en minä sillä tavalla, en minä noin osaa mennä rukoilemaan, en minä osaa tunnustaa, en minä tahdo mennä sillä tavalla Jeesuksen luo ollenkaan. Tietysti hän sekä surullisena, että pettyneenä poistui. Mutta minä sanoin toverilleni: ”Mennään nyt pois”, ja toveri tuli kanssani.

Ei se tapaus ollut tämän pitempi, mutta aina kun se muistui mieleeni, niin ajattelin, että sehän olisi kauheata, jos sitä pitäisi tulla tuommoiseksi. Mikä tuo tuommainen sitten oli, sitä en osannut itselleni selittää.

Äitini, joka oli kuollut, oli opettanut minulle pienestä pitäen, että jumalallinen elämä oli kaikkialla ja Jumala oli kauneudessa, luonnossa. — ”Näetkö kuinka kaunista kaikki on”, hän sanoi minulle, kun kävelimme yhdessä metsässä ja niityillä. ”Jumala on luonut nämä kauniit kukat. Katsele metsää ja taivasta!” — Äiti oli opettanut minut jonkunlaiseksi panteistiksi ja hän oli aina teroittanut mieleeni, että sinun pitää olla kaikessa kiltti ja hyvä.

Siitä Jumala pitää. Mistään muusta Jumala ei pidä. Minä käsitin kaiken kiltteyden ja hyvyyden sillä rikkaalla tavalla millä pitäisi yleensä käsittää näitä asioista, niin kun meillä on Bonne, joka oli erikoisesti uskonnollinen ja välttämättä tahtoi, että me lapset istuimme sunnuntaisin kuuntelemassa mitä hirmuisinta postillanlukua, niin minä kapinoin hengessäni ja ajattelin, että ei tämä ole mahdollista, ei ole mahdollista, että Jumala olisi näin julma ja paha. Mitä se on, että istumme tässä kuin kynttilät ja kuuntelemme tuollaista saarnaa, jota emme ollenkaan ymmärrä? Se, mikä tapahtui tuolla Alliansi-talolla oli mielestäni aivan tuota samaa ja minä ihmettelin, että oli muuallakin semmoista, ei se ollut vain tämä meidän Bonnementte, vaan toisetkin ihmiset olivat yhtä hirveitä.

Kaikesta tästä johtui, että minä en saattanut tulla koskaan tunteelliseksi uskonnollisesti. En koskaan tuntenut mitään vetäymystä semmoiseen uskonnolliseen hartauteen,

joka osoittautuu pitkissä rukouksissa ja synkässä ulkomuodossa ja kieltäytymisessä kaikesta leikistä, naurusta ja ilosta. Minä en koskaan voinut tuntea halua semmoiseen, mutta en myöskään koskaan ajatellut sen enempää, enkä epäillyt uskonnollisia opetuksia ja oppeja, vaan koulua käydessäni luonnollisesti ajattelin, että asiat ovat niin kuin ne opetetaan. Kaikki nuo kertomukset maailman luomisesta, ihmiskunnan lankeemuksesta ja lunastuksesta Jeesus Kristuksen kautta menivät ikäänkuin toisesta korvasta sisään ja toisesta ulos, eivätkä vaikuttaneet erikoisesti, ei millään tavalla järkyttävästi. Minä kyllä niihin uskoin, koska niin sanottiin, että se on. Mutta en niitä asioita myöskään ajatellut.

Vasta sitten myöhemmin nuorukaiseksi tultuani, kun rupesin itse ajattelemaan, vasta silloin minulle selvisi suureksi hämmästyksekseni, että tuota maailmankatsomusta, tuota uskontoa, jota oli pienestä pitäen opetettu meille, että tuota maailmanselitystä täydellä syyllä saattoi epäillä. Sillä kun tulin nuorukaiseksi ja ihmiset alkoivat kysyä miksikä sinä nyt aijot elämässä, mitä aijot tehdä — kouluaikana jo vanhemmat ihmiset kyselivät tuollaista —, niin minä ensin tietysti ajattelin ja vastasin mitä minä nyt aijon elämässä tehdä, tulla kirjailijaksi ja siksi ja täksi mitä kulloinkin ajattelin, mutta vähän myöhemmin aloin ajatella tällä tavalla: Mitä se on, jos olen kirjailija, jos kirjoitan satuja ja kertomuksia ja vaikkapa runojakin? Mitä se oikeastaan on? Onko silloin elämälläni ollut mitään merkitystä? Eikö elämällä voisi olla tarkoitus, jota minä ihmisenä koettaisin täyttää?

Kun silloin käännyin hengessäni sen uskonnollisen maailmankatsomuksen puoleen, jota minulle oli opetettu, niin tuo maailmankatsomus sanoi minulle: Sinähän elät sitä varten, että saisit kuoltuasi joko iankaikkisen elämän tai ikuisen kadotuksen. Jotta saisit iankaikkisen elämän tulee sinun uskoa Jumalan armoon Vapahtajassa. Kuinka, minun järkeni heti silloin sanoi vastarintaan nousten, kuinka, voisinko minä siis inhimillisenä olentona olla luotu sitä varten, että joutuisin iankaikkiseen kadotukseen? Voisinko minä olla luotu sitä

varten, että kuoltuani joutuisin ikuisen piinaan? Sitäkö varten minä olisin luotu? Jos niin olisi, silloinhan Luoja, silloinhan se Jumala, joka on minun olemassaoloni alkuperäinen syy, silloinhan Jumala olisi paha henki. Hänhän olisi julmempi kuin mitä me ihmiset olemme. Minä en koskaan loisi toista olentoa sitä varten, että hän ikuisesti kärsisi. Jumalahan on sitten hirviö, hirmuinen olento, joka on voinut luoda elävän ihmisen sitä varten, että hän ikuisesti piinautuisi. Koko olemukseni nousi semmoista ajatusta vastaan, semmoista olettamusta vastaan ja minä huusin: ”En ikinä semmoista usko, en ikinä usko semmoiseen Jumalaan ja muusta Jumalasta en mitään tiedä.” Kun näitä ajattelin muistui mieleeni äitini opettama panteistinen jumalkäsite ja minun täytyi yhä uudestaan sanoa hengessäni, että en voinut uskoa sellaiseen julmaan Jumalaan. En, silloinhan on paholainen varmasti parempi. Jumalan minä heitin ulos. Häntä minä en ajatellut. Häneen en uskonut.

Minuun tuli aivan kuin joksikin hetkeksi ja melkein voisin sanoa, että se kesti muutamia päiviä, tuollainen materialistinen puuska. Minä ajattelin: Ei itseasiassa ole mitään Jumalaa. Luin materialistista kirjallisuutta ja tunsin aivan kuin vapautuvani. Tunsin itseni iloiseksi siitä, ettei ole olemassa mitään Jumalaa, ei mitään Jumalaa, joka voisi ihmisiä piinata. Minä olen vapaa ja itsenäinen. Minä elän tämän elämän ja sitten kuolen ja haihdun olemattomiin. Niinkuin puu kaatuu metsässä, niin ihminenkin kuolee ja hänestä ei ole mitään jällellä. Oi, miten vapauttavaa ja suurta! En usko mihinkään. Lähdin ulos kävelemään Helsingin katuja: Minä olen vapaa. Jos te kaikki muutkin tietäisitte kuinka vapaa minä olen. Ei ihmisellä tarvitse olla mitään pelkoa, ei mitään uskoa. Hän elää täällä elämässä onnellisena ja sitten hän kuolee pois. Mitään tarkoitusta ei ole.

Mutta sitten soi sisässäni jälleen kummallinen ääni, joka aina vain sanoi: Mutta täytyyhän olemassaololla olla jokin tarkoitus. Ei se materialismi osaa selittää asioita. Mitä se on, että jotkut atoomit ovat sattumalta törmänneet yhteen? Mitä se on? Mitä se on, vaikka tuommoisesta yhteentörmäyksestä

olisikin syntynyt sitten tämä hyvin järjestetty maailma? Mitä siitä, vaikka näin olisi. Materialismi saattaa olla ehkä siinä oikeassa, mutta materialismi ei mitenkään osaa selittää mitenkä tajunta olisi noista pyörivistä ja tanssivista atoomeista syntynyt? Mistä tajunta on tullut? Tajuntahan ei ole ainetta. Tajuntahan on jotain muuta. Tajunta, sehän olen minä, joka kärsin ja iloitsen, joka kysyn ja pyydän vastausta kysymyksiin. Mikä on tämä tajunta? Ei mikään materialistinen kirja sitä ratkaise. Mikä on se tajunta, joka punnitsee hyvän ja pahan? Mikä on se tajunta, joka antaa enemmän arvoa hyvälle kuin pahalle, joka nimittääkin toista tekoa pahaksi ja toista hyväksi? Mikä on se eettillinen vaatimus ja varmuus ihmisen sisällä, joka sanoo hänelle: Sinun ei pitäisi tehdä pahaa. Sinun ei pidä varastaa, sinun ei pidä valehdella, sinun ei pidä murhata, ei tehdä mitään pahaa? Mikä se on se ihmeellinen ääni ihmisessä, joka sanoo hänelle: Sinun pitää olla kunnon ihminen? Ei mikään atoomien pyörretanssi voi sitä selittää. Lakisiteisessä kosmoksessa, lakisiteisessä maailmankaikkeudessa pitäisi kaiken olla itsestään selvää. Jos tajunta olisi syntynyt aineellisuudesta, silloin se tajunta kuitenkin olisi tuon aineellisuuden määräämä, sen hallitsema. Silloinhan tietysti tajunta vaistomaisesti ilman muuta tottelisi aineellisuuden kaikkia lakeja, silloin ei tajunta voisi kysyä hyvää tai pahaa. Se aina noudattaisi omaa synnynnäistä vaistoaan. Ei se osaisi mitään punnita. Se olisi ainoastaan tajuntapuoli tuosta atoomipyörteiden leikistä. Mutta nythän tajunta tuntee olevansa ihan toista kuin aine. Se tuntee olevansa aineen yläpuolella ja aineesta riippumaton, se tuntee osaavansa ainetta arvostella ja aineellisia ilmiöitä tutkia ja punnita, tutkia ja punnita eettillisyydenkin vaa'alla. Tajunta on tietysti jotain muuta salaisuutta kuin aine. Aineellisella olemassaololla täytyy siis tajunnan kannalta olla jokin takoitus.

Tämä kaikki kuvastui selvästi minun tajuntaani. Tarkoitus täytyy sittenkin olla, takoitus täytyy olla tällä elämällä. Jos nyt kirkko vastasi kysymykseen — tämän elämän tarkoitus on, että sinä uskoisit, jotta sitten olisit onnellinen

kuoleman jälkeen — niin minä kysyin heti vastaan: Mitä minun sitten pitää tehdä tässä elämässä? Jos minä ainoastaan istun uskomaan, niin miksi minä olen ollenkaan olemassa? Miksi minun täytyy tehdä työtä? Eikö riitä sitten vain usko, koska usko on ainoa kirkon mukaan? Kun minä kysyin kirkolta ja papeilta, mitä minun on tekeminen ja mitä varten minä olen olemassa, niin he hämmästyivät. Papit hämmästyivät eivätkä osanneet mitään vastata. Heillä ei ollut mitään vastausta, sillä he elivät mukana elämässä ajattelematta. Eivät he olleet rakentaneet elämäänsä semmoisen ohjelman mukaan, että sitä pitäisi pyrkiä määrättyyn tarkoitukseen, että ihmisellä pitäisi olla jokin määrätty ihanne. He elivät mukana elämässä ja tyytyivät uskoon. — Kuolemanjälkeisestä olemassaolosta, minä sanoin itsekseni, ei minulla ole tietoa. Kuka ties sitä on, kuka ties sitä ei ole, mutta koko tämä suuri maailmankaikkeushan on olemassa. Se on lakisiteinen ja tarkoituksen mukainen. Siis minunkin elämälläni täytyy olla jokin tarkoitus. Sen tarkoituksen tahtoisin tietää.

Silloin tuli eteeni teosofia. Tämä tapahtui kyllä niin lyhyessä ajassa, niin että tuo materialistinen puuska, joka oli minun olemukselleni vieras, ei kestänyt kauan. Minä en osaa sanoa, jos se kesti päiviä tai viikkoja, mutta joka tapauksessa se oli lyhyt. Niin pian tuli teosofinen maailmankatsomus kirjallisuutensa kautta minun eteeni. Tämä tapahtui tietysti kaikki viime vuosisadalla, -90 luvun alussa. Silloin tämä teosofinen maailmankatsomus, teosofia avasi näköaloja, semmoisia näköaloja, että minun järkeni ihastui, minun ajatukseni lennähti lentoon. Se ihastui ja ilostui ja sanoi: Nyt sain katsella olemassaolon kauneutta, nyt sain todella punnita ja tuumata ja mietiskellä, pohtia suuria, ihmeellisiä elämän kysymyksiä. Nyt sain pohtia niitä kysymyksiä aivan kuin auttajan avulla, niin että minä heti aina sain vastaukset kaikkiin kysymyksiin.

Tämä teosofinen maailmankatsomus se ensinnä avasi silmäni näkemään ei ainoastaan oman kirkon uskoa, omaa uskontoa uudella tavalla, vaan se avasi minun silmäni

huomaamaan ja näkemään, että maailmassa on paljon uskontoja ja että on aina ollut paljon uskontoja maailmankaikkeudessa. Olihan meille kyllä koulussa siitä opetettu, mutta koulussa oli aina opetettu vanhoista uskonnoista ja toisista pakanallisista ja puolikristillisistä uskonnoista siinä hengessä, että voi kuinka huonoja ne ovat, voi kuinka tietämättömiä ihmiset ovat, kuinka kaukana he ovat totisesta Jumalasta. Tällöinen oli sävy koulun opetuksissa. Minä olin siis sivuuttanut kaikki nuo esitykset toisista uskonnoista, toisista maailmankatsomuksista ja lahkoista. Minä olin sivuuttanut ne hengessäni. Ajattelin tietysti niinkuin opetettiin, että se oli kaikki kovasti tyhjää, pientä ja mitätöntä. Nyt teosofia avasi silmäni näkemään, että kaikki maailman uskonnot, kaikki suuret maailmankatsomukset, joita oli ollut olemassa niin kauan kuin me saatamme historiallisesti mennä ajassa taaksepäin, ne olivat kaikki oikeita, suuria ja ihmeellisiä, ne olivat kaikki pohtineet juuri niitä samoja asioita, selitelleet juuri niitä samoja kysymyksiä, joita selitettiin ja pohdittiin meidän kirkonuskossamme. Kaikissa uskonnoissa oli puhuttu Jumalasta, jos ei yhdestä, niin monesta. Kaikissa uskonnoissa oli puhuttu ihmisestä ja mikä oli hämmästyttävää, kaikissa uskonnoissa oli myöskin puhuttu ihmisen kuolemanjälkeisestä elämästä ja jonkunlaisesta pelastuksesta, joka ihmiselle tarjoutui.

Kun kaiken tämän huomasin en ihmetellyt, että oppineet olivat ensin, kun he tämän huomasivat tutustuessaan maapallon toisiin uskontoihin, että he olivat ajatelleet: Kaikki uskonnot, kaikki nämä uskonnolliset maailmanselitykset, nehan ovat lastenkamarisatuja, niin kristinusko kuin kaikki muutkin. Minä en sitä ihmetellyt, että oppineet niin ajattelivat, mutta samalla minulle selvisi, niinkuin teosofia opetti, että asia ei ole niin, vaan, että meidän oli kiinnitettävä huomiota siihen toiseen puoleen, siihen puoleen asiasta, että kaikki uskonnot puhuvat samalla tavalla, yhtä rohkaisevasti ihmiselämästä, yhtä nuhtelevasti, yhtä näköaloja avaavasti. Ei yhdessäkään uskonnossa sanottu, että ihmisen pitäisi olla paha tai että hänen

tulisi heittäytyä syntiin ja elää itsestä elämää. Ei suinkaan! Kaikissa uskonnoissa oli päinvastoin teroitettu ja hyvin selvästi teroitettu, että ihmisen tuli olla kunnan ihminen. Hänen täytyi olla pahaa tekemättä. Hänen täytyi olla varastamatta, valehtelematta ja tekemättä sukupuolirikoksia. Hänen täytyi olla niin hyvä ihminen kuin oli mahdollista. Kaikki uskonnot sanoivat: Ainoastaan silloin, kun ihminen on mallikelpoinen, ainoastaan silloin hän valmistaa itselleen onnellisen kuolemanjälkeisen olotilan.

Tämä tuntui minusta paljon järkevämmältä kuin kirkonopin opettama usko ja minä huomasin, kun tarkemmin ajattelin kristinuskoa pikkuisen pintapuolisesti tutkin raamattua, että niinhän on oikeastaan kristinuskossakin, niinhän siinäkin sanotaan, että ihmisen pitää olla siveellinen olento, ihmisen pitää pyrkiä hyvään ja olla kunnan ihminen. Sillä tavalla ihmisen kuolemanjälkeinen elämä tulee paremmaksi. Ei niin selvästi puhuttu uskosta, vaan puhuttiin siitä kuinka ihmisen pitää noudattaa käskyjä ja olla hyvä. Oo, minä ajattelin. Siis kaikki uskonnot ovat opettaneet tässä suhteessa samaa.

Kun sitten teosofian avulla tutkin eteenpäin, niin huomasin, että suuret uskonnot olivat opettaneet sangen merkillisesti ihmisen elämästä ja kehityksestä. Nykyaikanahan materialistisessa maailmankatsomuksessa puhuttiin paljon ihmisen kehityksestä. (Minä puhun nyt viime vuosisadasta, jolloin materialismi oli vauhdissaan) Kaikissa oppineissa piireissä puhuttiin ihmisen kehityksestä. Kristillinen kirkonoppi ei puhunut kehityksestä. Se oli päinvastoin polttanut ja hirttänyt ne ihmiset, jotka rupesivat semmoista esittämään, mutta toiset uskonnot — buddhalainen, vanha hindulainen ja kiinalainen uskonto — kaikki ne puhuivat siitä, että ihminen saattaa kehittyä. Ihminen ei ole kertakaikkiaan valmis olento, tuomittu olemaan semmoinen aina kuin hän oli luonnostaan synnyttyään, vaan ihminen on kehittyvä olento. Ihminen saattaa tulla paremmaksi ja uskontohan puhui siitä, että ihmisten tulee pyrkiä hyvään. Se ei siis ollut aivan pontta vailla

ja tuulesta temmattu tuo ajatus, koska ihminen kerran saattoi kehittyä.

Suurissa uskonnoissa puhuttiin siitä kuinka ihminen on kehittyvä olento ja vielä selitettiin mitenkä tämä kehitys tapahtui. Selitettiin aivan nimenomaan, että ihminen on semmoinen henkiolento. Semmoinen sieluolento, joka kuoltuaan pois tästä maailmasta vietti jonkun aikaa näkymättömässä maailmassa, mutta sitten syntyi tähän maailmaan uudestaan. Ihminen on jälleensyntyvä olento. Ihminen ei siis kuole pois eikä hänen kohtalonsa ole ratkaistu nyt täällä yhdessä elämässä kuoleman kautta, vaan ihminen on jälleensyntyvä olento. Hän käy ikäänkuin koulua, hän saa tulla tänne uudestaan jatkamaan sitä minne hän lopetti ja taas pyrkimään eteenpäin. Kun minä ajattelin ja katselin ihmisiä, niin minä olin yhtä mieltä kaikkien oppineitten miesten kanssa, jotka sanoivat: katsokaa kuinka pitkälle ihmiset ovat kehittyneet. Verratkaa esim. eurooppalaisia sivistyskansoja hottentotteihin, bushmanneihin, dravideihin ja muihin tuollaisiin alkuperäisiin villikansoihin. Verratkaa eurooppalaisia niihin. Ottakaa esim. eurooppalaisten kesken suuria neroja, filosofeja, kuninkaita, päälliköitä, taiteilijoita ja verratkaa niitä primitiivisiin ihmisiin. Eikö kehitys ole silmiinpistävä? Eikö ero ole niin suuri, että meidän täytyy tunnustaa: Paljon on luonto tehnyt työtä, ennenkuin se synnytti Spinosan, Goethen, Shakespearen. Tämä kehityksen probleemi oli järjestyksen mukaisesti ja oikeuden mukaisesti ratkaistu, kun ajatteli niinkuin Buddha opetti jälleensyntyisistä, kun ajatteli, että ihminen käy koulua täällä ja elämä elämän perästä aina edistyy ja kehittyy. Tämähän oli ihmeellistä!

Tämä jälleensyntymisajatus avasi suuria näköaloja ja käsikädessä kulki toinen oppi karmasta, oppi, joka sanoi: Kaikki on oikeudenmukaisesti järjestetty. Ei koskaan mitään vääryyttä tapahdu. Ihminen niittää, mitä hän on kylvänyt. Kun ihminen yhdessä elämässä ponnistaa ja tekee työtä, niin hän seuraavassa elämässä saa jatkaa siitä. Ei hänen ponnistuksensa ole menneet hukkaan. Eivät hänen kärsimyksensä ole muuta

kuin karmaa. Mikä vapauttava ajatus! Mikä suurenmoinen ajatus! Nyt tunsin olevani aivan uudella tavalla vapautunut. Niin, minä ajattelin, kaikki on oikeuden mukaista ja järjestettyä. Ei tarvitse enää itkeä turhia kyyneleitä kun ajattelee toisten ja omia kärsimyksiään. Eivät mitkään tuskat ole toivottomat, sillä kaikki kärsimys on salapukuista siunausta, se on meidän tilaisuutemme maksaa vanhoja velkoja. Siis karma, jota Buddha opetti oli suurenmoinen oppi.

Kun tämän oivalsin, niin minä kysyin: Kuinka on mahdollista, että tämä oppi jälleensyntymisestä ja tämä oppi karmasta eivät ole kristinuskossa? Jos kristinuskko on toisten uskontojen veroinen, jos se on, niinkuin Madame Blavatsky sanoo kirjoissaan ja niinkuin teosofia väittää, jos se on kasvanut sisarena samassa puussa niinkuin kaikki muutkin uskonnot, niin miksikä kristinuskko ei ole puhunut jälleensyntymisestä? Eikö se ole? Ja minä luin teosofisista kirjoista, että kristinuskossakin viitataan selvästi jälleensyntymiseen. Lue vain Uutta Testamenttia, niin näet, että Jeesuskin sanoillaan ja vertauksillaan viittaa jälleensyntymiseen. Onhan siellä aivan selviä sanojakin jälleensyntymisestä. Jeesus kysyi esim. opetuslapsiltaan: ”Kenen ihmiset sanovat minun olevan” ja opetuslapset vastaavat: Toiset sanovat, että sinä olet Johannes Kastaja, toiset taas, että sinä olet Elias tai joku muu profeetoista.” Ihmiset otaksuivat siis, että Jeesus oli jälleensyntynyt Elias tai joku toinen profeetta. Jeesus kyllä sitten sanoi, että hän ei ole mikään noista profeetoista. ”Elias on jo tullut”, hän sanoi. Mutta tähän on siis joka tapauksessa selvää jälleensyntymistä. Myöhemmin kerrotaan, että opetuslapset saivat tietää, että Elias oli tullut Johannes Kastajana. Tässä raamatun paikassa siis selvästi puhuttiin jälleensyntymisestä. Tiedämmehän myös teosofisista kirjoista, että jälleensyntymisestä puhuttiin paljon kristinuskon alkuaikoina gnostilaisissa piireissä. Kristikunnan alkuajat eivät ole sellaisia kuin me yleisesti luulemme. Meillä on se käsitys, että katolinen kirkko aivan nätisti syntyi noin vain Helluntaina ja on

polveutunut tähän saakka. Meillä on se käsitys, että ei ollut muuta kirkkoa kuin se, joka on nyt olemassa. Mutta kun me historiallisesti tutkimme kristikunnan alkuaikoja, niin me huomaamme suurta vaihtelua, elämää ja taistelua. Siellä oli lukuisia seurakuntia pitkin silloin tunnettua maailmaa. Oli paljon seurakuntia, joilla oli oma kristinuskonsa ja jotka saattoivat poiketa suurestikin ajatuksissaan toisista seurakunnista ja jotka saattoivat tuomitakin toisiaan sekä vakuuttaa, että heillä oli se oikea kristinusko.

Vaikka kaikesta tästä hämmästyin, hämmästyin vielä enemmän kun tutkiessani näitä aikoja huomasin, että kristityt papit ja piispat, jotka aina silloin tällöin kokoontuivat kirkolliskokouksiin, että nämä papit ja piispat noissa kokouksissaan määrittelivät kristinuskoa, määrittelivät mitä piti uskoa ja että he lopulta eräässä kokouksessa myöskin tuomitsivat jälleensyntymisopin. Tämä on selvin todistus siitä, että jälleensyntymisoppia oli paljon kristittyjen kesken. Mutta nyt papit ja piispat, jotka olivat saavuttaneet vallan ja auktoriteetin, päättivät, että jälleensyntymistä ei saa olla ja siihen ei saa uskoa. Toisin sanoen jälleensyntymistä oli aina opetettu kristillisissä piireissä esoteerisena oppina. Siitä ei puhuttu julkisesti ilman muuta sentähden, että koko maailma uskoi jälleensyntymiseen. Koko kreikkalainen ja intialainen maailma uskoi siihen. Juutalaisten kesken uskottiin siihen myös. Mutta koska käsitykset jälleensyntymisestä olivat sangen vääriä ja puutteellisia ja erehdyttäviä, niin kristityt, jotka olivat saaneet oikein niin sanoaksemme traditionin jälleensyntymisen tosiasiaista, opettivat sitä omalla, oikealla, pätevällä tavallaan. He eivät sitä aivan julkisesti opettaneet siitä yksinkertaisesta syystä, että ihmiset eivät olleet tottuneet ajattelemaan, he eivät olleet tottuneet filosofisesti ajattelemaan, niin että he olisivat voineet sitä oikeata jälleensyntymisoppia ymmärtää ilman pientä valmistelua. Sentähden juuri esim. kristityt katekumeenit valmistettiin älyllisesti. Heidän piti ensin perehtyä muihin oppeihin ja sitten vasta heille myöhemmin selitettiin, mikä on jälleensyntyminen.

Tällä tavalla kun minulle siis teosofisissa tutkimuksissani selvisi, että kaikki uskonnot, kristinusko siihen luettuna, olivat opettaneet jälleensyntymistä ja karmaa, niin se alkoi minusta tuntua aivan luotettavalta, ei ainoastaan järkevältä, mutta myöskin luotettavalta opilta ja minä ajattelin: Siinä valossa on elämää katsottava. Mutta sitten minä vielä ikäänkuin kysyin: Me ihmiset olemme siis jälleensyntyviä olentoja ja karman laki tekee, että me saamme niittää, mitä me olemme kylväneet. Mikään ponnistus ei mene hukkaan, mutta kovasti hidas on inhimillinen kehitys, kovasti hitaastihan ihmiset kulkevat eteenpäin sitä täydellisyyttä kohti, jota kaikissa uskonnoissa kuvataan. Mikähän tässä on takana? Kuinka se on? Olenko minä niin tuomittu elämään tässä elämässä rauhallisesti mukana? Eikö siis ole mitään erikoista mahdollisuutta nopeampaan kehitykseen? Emmekö me ihmiset saata kehittyä nopeammin? Täytyykö meidän ainoastaan kulkea tätä elämän koulua, syntyä tänne kerran toisensa perästä ja niin hitaasti, hitaasti edistyä? Niin vähäisenhän ihmiskunta sentään vuosituhansien aikana edistyy. Niin hidashan on ihmiskunnan eteneminen. Onko jokainen ihmiskunnan yksilö tuomittu niin kulkemaan niin hitaasti kuin suuri ihmiskunta? Tämä oli minulle tärkeä kysymys ja siihen teosofia myöskin vastasi.

Madame Blavatsky vastasi tähän kysymykseen tällä tavalla: Ihminen yksilönä voi nopeammin kehittyä. Ihmisten ei tarvitse kulkea suuren joukon mukana, vaan ihminen voi yksilönä kehittyä nopeammin, vaikka kuinka nopeasti. Mutta kuinka tämä on mahdollista? Millä tavalla siis yksilöllinen ihminen saattaa kehittyä nopeammin? Millä perusteella? Minkä nojalla? Mitä edellytyksiä hänellä on siihen? Oo, vastasi tähän Madame Blavatsky, teosofisen liikkeen alkuunpanija, teosofisen sanoman julistaja. Ihmiskunnan takana on suurempia tajuntoja, suurempi yhteistajunta, jota nimitetään erilaisilla nimillä. Sitä nimitetään milloin Jumalaksi, milloin Maailman Sieluksi, Alajaksi, milloin Jumalan Pojaksi, Kristukseksi. Mystillinen, kosmillinen Kristus on ihmiskunnan

takana. Tämä on henkinen tajunta meidän kaikkien yksilöitten yhteishengessä. Tämä henkitajunta oli Kristus se se on kaikkien uskontojen takana. Eivät uskonnot opeta samanlaisia asioita. Ei Jumala ole ikään kuin eri aikoina vain siitä, että ihminen yhtyisi tähän Kristus-tajuntaan. Ihmisen pitää tulla vain tietoiseksi siitä, että hän on tämän jumalallisen tajunnan poika, että hän on osallinen siitä, että hän elää siinä. Silloin tullessaan siitä tietoiseksi, ihminen ottaa sitä vastaan omaan henkeensä. Silloin se on kuin Jumala hänessä syntyisi. Hän tulee Jumalan Pojaksi ja nyt hänen on verrattain helppo kehittyä, edistyä kaikessa hyvässä, luopua kaikesta itsekkyydestä ja kaikesta pahasta. Silloin hän on aivan kuin lunastettu olento. Hänet on aivan kuin kiskottu pois pahan käsistä ja hän saa nyt antautua hyvälle, hän saa mennä eteenpäin totuuden kauneudessa, hyvyydessä ja puhtaudessa.”

Näin opetti teosofia ja minä tunsin, että tämä ratkaisi suurenmoisella tavalla elämän kysymyksiä. Nythän elämällä oli tarkoitus. Elämällä oli se tarkoitus, että meidän piti kehittyä täydellisiksi ja se tarkoitus ei siirtynyt äärettömän kauas, niin että meidän pitäisi elää mukana tässä näkyväisessä elämässä kerta toisensa perästä, vaan se tarkoitus tuli ihanteena tavallaan hyvin lähelle meitä. Se tuli maanivana ja kehoittavana: Etkö sitten tahdo kehittyä, mennä eteenpäin, puhdistua, henkevoityä, jotta voisit toisia auttaa? Sillä tavalla tuo sanoma vaikutti ja kun minä oikein tulin tähän kohtaan ja kun siis oikein ymmärsin, että elämän tarkoitus on juuri koko voimallaan kulkea eteenpäin täydellisyyden ihannetta kohti, silloin nousi uusi kysymys vähitellen eteeni.

Uusi kysymys kaikui minun sisässäni: Millä tavalla minun siis nyt on kuljettava eteenpäin? Miten tulee minun menetellä? Miten voin kehittyä? Täydellisyyden ihanne on sentään niin kaukana. Tuo ihanne tuntui niin kaukaiselta, että minä en tiennyt millä tavalla minä voisin sitä lähestyä, kuinka voisin kulkea sitä kohti. Jos minun täytyisi ottaa kaikenlaisia harha-askeleita sinne ja tänne ennen kuin voisin löytää tien tuota ihannetta kohti, sehän olisi tavallaan luonnollista, mutta

kuitenkin hieman toivotonta. Eikö ole olemassa mitään tietä tuota ihannetta kohti? Eikö ole olemassa mitään neuvoja millä tavalla sitä olisi kuljettava täydellisyyteen päin? Olin löytänyt Kristuksen tuossa suuressa kosmellisessa merkityksessä. Olin ymmärtänyt, että tuo kosminen Kristus on mystillisenä Kristuksena meidän ihmisyyksilöiden sisällä. Olin ymmärtänyt, että me ihmiset voimme tulla tietoisiksi tuosta mystillisestä Kristuksesta sisässämme ja millä tavalla tulla yhdeksi kosmisen, suuren Kristustajunnan kanssa, mutta oliko nyt kaikki jätettävä tuon kosmellis-mystillisen Kristuksen varaan, oliko minun kulkuni oleva ainoastaan turvautumista tuohon sisäisen inspiratsiooniin, oliko minun ainoastaan uskottava, että Kristus sisässäni kyllä aina neuvoo miten on tehtävä, vai onko annettu mitään varmoja neuvoja millä tavalla olisi tehtävä? Tämä on se kysymys, joka tuli eteeni ja joka siis otetaan huomenna puheeksi.